

AKKA/LAA

Ziņas

Nr. 40, 2014.gada decembris

Autortiesību bezgalības balva 2014

Šā gada 8. decembrī autoru biedrība AKKA/LAA jau 16. reizi pasniedza Autortiesību bezgalības balvas. Kopš 1999. gada balvu ik gadu saņem autori, kuru darbi iepriekšējā gadā izmantoti visvairāk un visdažādākajos veidos — publiski izpildīti, pārraidīti TV, radio, publicēti, reproducēti mehāniskajā ierakstā, kinofilmās, teātra izrādēs u.c. Balvu piespriež nevis žūrija, bet statistika, ko nodrošina autordarbu izmantojuma datorizēta uzskaitē.

16 gados godalgoti 177 autordarbi, no tiem 112 muzikāli, 31 literārs un dramatisks, 24 vizuāli un 10 audiovizuāli. Autortiesību bezgalības balvas šajos gados saņēmis 221 autors, dažs no viņiem — vairākkārt. Šāgada balva jau piektā bijusi komponistam Imantam Kalniņam, otro reizi to saņēma komponisti Andris Dzenītis un Ēriks Ešenvālds, arī

mūziķis Dons, trešo reizi — fotomākslinieks Gunārs Janaitis, komponists Jānis Lūsēns un teksta autors Guntars Račs, ceturto reizi — Renārs Kaupers, savukārt rakstnieks Ēriks Hānbergs godalgots otro gadu pēc kārtas. Balva ir piramīdas formas pulkstenis, kas ir atsauce uz laika ritējumu; tā skaldnes ar kopīgu virsotni liek domāt par autora darbu. Autortiesību bezgalības balva atgādina, ka darbs dzīvo pats savu dzīvi un nereti atdzimst gan jaunā vidē, gan citā veidolā, jo tā izmantojuma iespējas laika gaitā variējas un vairojas — gan tehnoloģiju, gan sabiedrības mainības dēļ. Lietojumā var atgriezties darbs, kurš radīts senāk, un tikpat labi daudzos veidos un medijos dzīvi var uzsākt arī pavisam jauni darbi. Autortiesību bezgalības balvu saņēmušo darbu krājums faktiski parāda, kādi autordarbi bijuši vajadzīgi sabiedrībai un sevi pierādījuši kā savdabīgi kultūrtelpas gravitācijas centri.

➡ turpinājums 2.lpp

Balvas veidols iemieso autordarba dzīvi laikā un telpā — ik darbu kā veselu, noapaļotu un kustīgu pasauli

Radošu jauno gadu!

Šogad Antonio Vivaldi, Aleksandrs Puškins un Ogists Rodēns apbalvoja 30 autoru un līdzautoru

Par stāstiem „Plikie un pusplīkie”, kas pirmoreiz izdoti krājumā 1983. gadā, daļēji iekļauti stāstu izlasē „Mantojuma kumelī” un bijuši par pamatu iestudējumam Dailes teātrī, balvu saņēmis rakstnieks Ēriks Hānbergs;

amatierteātros Jūrkalnē, Ugālē, Meņgelē, Mežotnē, Varakļānos, Jaunlaicēnē, Meņgelē, Užavā, Morē, Gaiķos, Staburagā un citviet, balva — dramaturģei Anitai Grīniecei;

Aleksandrs Puškins (Intars Busulis) svinīgi sveic dziedātāju Donu. Aizgārbts arī Ogists Rodēns (Artis Robežnieks)

par lugām „Puķu brokastis” un „Ziņu dienests strādā”, kas publicētas tīmekļa vietnē www.anitagriniece.com un iestudētas

Lagzdiņas monogrāfijā „Izslāpums. Olga Dreģe”, Ērika Hānberga grāmatā „Pirmā grēka līcis”, Ingas Jērumas grāmatā „Ilzes Vazdikas saldā katorga” un Kārļa Lāča portretu

par mūziku izrādei „Lilioms”, kas iestudēta Andreja Upīša Akadēmiskajā drāmas teātrī 1971. gadā, vēlāk arī Liepājas teātrī un ardzimusi Latvijas Nacionālajā teātrī 2013. gadā, un „Lilioma” dziesmām ar Māra Čaklā vārdiem, kas plaši izmantotas koncertos, skanējušas arī radio un televīzijā, balva — komponistam Imantam Kalniņam;

par fotogrāfijām no teātra izrādēm, kas iekļautas Irēnas

Dailes teātra Mazajā zālē pulcējās autortiesību subjekti — tos kait iepriekšējo gadu ABB laureāti

Antonio Vivaldi (Jura Bartkeviča) atbalstīta, Dailes teātra aktrise Ieva Segliņa dzied Jāņa Lūsēna un Guntara Rača dziesmu „What for?”

„AKKA/LAA Ziņās” balvu saņēmis fotomākslinieks Jānis Deīnats;

par darbu izmantojumu televīzijā, tālāku pārdošanu mākslas izsolēs un iekļaušanu „Swedbank” programmas „Gudrie punkti” mākslas darbu elektroniskajā katalogā, balva — gleznotājam Kristapam Zariņam;

par autordarbiem, kas izmantoti televīzijas raidījumos un publicēti dzejas klausāmgrāmatas „Atsauksmās” bukletā un grāmatās, tostarp enciklopēdijā „Latvija un latvieši”, balva — fotomāksliniekam Gunāram Janaitim;

Ceremonijas scenārija autore, četrtreiz ABB laureāte Inese Zandere un Gunārs Janaitis, kas ieradies pēc balvas trešoreiz

Godalgotie operatori Andris Seleckis un Igors Boikovs

Komponists Jānis Petraškevičs apbalvots par skaņdarbu „Darkroom”

par 1991. gada dokumentālo filmu „Septiņas dienas augustā. Notikumu hronika”, kuras veidotāju vidū bijuši arī operatori Vilnis Dumbergs, Ralfs Krūmiņš un Jānis Rikšs un kas 2013. gadā izmantota Tautas frontes muzeja ekspozīcijā „Atmoda—LTF—neatkarība”; LR Augstākās tiesas dokumentālajā filmā „Latvijas Senātam — 95. Vakar un šodien”; LR Saeimas kancelejas dokumentālajā filmā par Latvijas Tautas frontes dibināšanas 25. gadadienu „Uzturiet debesis spēkā” un Beļģijas kompānijas Domino Production dokumentālajā filmā „Nesasniedzamā Eiropa” — balva režisoram Romualdam Piparam un operatoriem Igoram Boikovam, Aleksandram Demčenko, Vilnim Dumbergam, Agrim Dzelmēm, Oļegam Kotovičam, Ralfam Krūmiņam, Jānim Mīlbretam, Andrim Seleckim, Kalvim Zalčmanim un Kristianam Luhaeram;

par darbu „Darkroom”, kas 2012. gada decembrī piedzīvojis pirmatskaņojumu Minhenē, pēc tam atskaņots Frankfurtē, Varšavā, Rīgā un Budapeštā, skanējis Latvijas Radio, saņēmis Lielo Mūzikas balvu 2013 kā gada labākais jaunadarbs, balva — komponistam Jānim Petraškevičam;

par 2012. gada skaņdarbu „Latvian Cookbook”, kas koncertizpildījumā skanējis Ungārijā, Minhenē, Rīgā un atskaņots arī Latvijas Radio ēterā, balvu saņēmis komponists Andris Dzenītis;

Nemirstīgie klasiķi sveica 30 AKKA/LAA autorus — Autortiesību bezgalības balvas ieguvējus

Pašbīdēšanās kaislībai ļaujas mediju speciālists Arturs Mednis, bildē ieraudams arī komponistu Kārli Auzānu un LalPA izpildītore Līnu Grīnu

par skaņdarbu „O salutaris hostia”, kas atskaņots ārzemēs — Čehijā, Igaunijā, ASV, Zviedrijā — un izmantots arī Jura Kursieša 2014. gada spēlfilmā „Modris”, balvu saņēmis komponists Ēriks Ešēnvalds;

par dziesmu „What for?”, kas 2010. gadā uzvarējusi starptautiskā dziesmu konkursa „Eirovīzija” Latvijas nacionālajā atlasē un piedalījies „Eirovīzijas” pusfinālā Oslo, vēlāk skanējusi Zviedrijā, Somijā, Norvēģijā, Beļģijā, Izraēlā un Serbijā, balva — komponistam Jānim Lūsēnam un teksta autoram Guntaram Račam;

par starptautiskā dziesmu konkursa „Eirovīzija 2013” nacionālās atlasē finālā

Kaspars Ansons saņem Autortiesību bezgalības balvu

pirmatskaņoto dziesmu „Māsa upe”, kas iekļauta Latvijas Radio un komercradio raidījumos, televīzijas un koncertprogrammās, tulkota kā „Darling Darling”, ieskaņota blīvēklā, laista klajā arī videoklipa formātā, balva — mūzikas autoram un aranžētājam Artūram Šingirejam (Donam), teksta autoram Ingum Bērziņam un aranžētājam Kaspāram Ansonam;

par 2011. gada dziesmu „Joka pēc alfabēts”, kas iekļauta koncertprogrammās, atskaņota Latvijas radio un televīzijas kanālos un Youtube vietnē videoformātā skatīta vairāk nekā 2 miljonus reižu, balvu saņēmis mūzikas autors Renārs Kaupers un vārdu autore Indra Sprōģe;

par dziesmu „Tavs stāsts”, kas skanējusi radio ēterā (pirmā vieta radio SWH 2013. gada topā) un iekļauta albumā „Tavs stāsts” kā tituldziesma, balvu saņēmuši autori Jānis Aišpurs, Normunds Lukša, Pēteris Lunde un Gints Bīmanis — grupa „The Sound Poets”, kuras sastāvā muzicē arī Undīne Balode;

par dziesmu „Zemenes”, kas plaši un bieži iekļauta Latvijas Radio 2 un koncertu programmās, balvu saņēmis mūzikas un teksta autors Jānis Krūmiņš. □

Ieva Kolmane,

AKKA/LAA sabiedrisko attiecību speciāliste

Divkārša bezgalība un kartupeļu maisi

Ar Ēriku Hānbergu
sarunājas Ieva Kolmane.

Rakstnieks un publicists Ēriks Hānbergs (1933) Autortiesību bezgalības balvu saņem otro gadu pēc kārtas. Viņa „kolhozu” stāsti, rakstīti vēl astoņdesmitajos gados, atdzimuši atkārtotās publikācijās un spridzīgos, mīlētos iestudējumos. Hānbergs ir arī Rīgas Latviešu biedrības goda biedrs, par tādu pasludināts kopā ar Hausmani un Paulu, „labā kompānijā”, kā pats saka. Skaistu projektu žūrētājs: vērtējis sakoptākās lauku sētas, vērtējis Ziedoņa balvas un Egona Līva piemiņas balvas „Krasta ļaudis” kandidātus — visus darbus nepiemēnēsi.

— Ja tādu bezgalības balvu dabū divreiz, iznāk — bezgalība reiz divi. Cik tas ir? — Jā, neapprēķināmi. Man tas bija liels pārsteigums, bet te paldies jāsaka režisoram Kārlim Auškāpam un Dailēs teātrim — kad tik bieži izrādes ieplāno, tad rekordi tikai iet uz augšu. Es nezinu, cik daudz tu zini par pirmsākumiem... Ideja teātrī jau brieda. Aktieri, īpaši cienijamos gados, nebija nodarbināti, un tad direkcija domāja, ko tādu varētu iekļaut repertuārā. Auškāpam kāds bija iedevis manu grāmatu ar domu, ka to varētu skatīties. Un ar Auškāpu jau bijām pazīstami — viņš ir radiofonā lasījis manus stāstus. Tā radās pirmais iestudējums — „Pirmā grēka līcis”, kam īsti neticēju ne es, ne arī aktieri. Kad pirmoreiz tikos ar šo brīnišķīgo aktieru buketi, Kārlis teica: „Nu, Ērik, stāsti!” Ko tur stāstīsi? Venta Vecumniece prasa Kārlim: „Kāpēc tu izvēlējies Hānbergu?” Režisors: „Tāpēc, ka man Hānbergs patīk.” Tas vēl neesot arguments. Tad saku — es jau arī neticu, ka būs, un, ja jutīsim, ka neiet, es publiski paziņošu, ka esmu atteicies. Ilze Vazdika saka: „Jā, bet Hānberga monologus nav nemaz tik viegli iemācīties, un tad es būšu iemācījies par velti!” Tā ka viss gāja ar lielu jautājuma zīmi, bet izrādes izrādījās jau izpirktas, un tad Olga Dreģe man jau no ielas otras puses sauca: „Ērik, mēs mēģinām un dziedam!”, un visi bija šausmīgi priecīgi. — Luga ļoti tuvu tekstam? — Jā, gan „Pirmā grēka līcis”, gan „Plikie un pusplīkie”. Jauna teksta ir maz, bet pāris atbilstošu stāstu Auškāps ir piejaucējis

Rakstnieks Ēriks Hānbergs pēc Autortiesību bezgalības balvas 2014. gada saņemšanas par daudzveidīgi izmantotajiem stāstiem „Plikie un pusplīkie”, ieradies kopā ar kundzi Velgu

skatuvei. Vēsturiski skatoties, sāku domāt, ka šie monologi, iespējams, skatuvei bijuši piemēroti jau no sāka gala. Kad rakstīju, mums bija programma kopā ar Edgaru Liepiņu — mani monologi Edgara runājumā. — Vai tev ir kāda nojausma, kāpēc kaut kas iet vai neiet? — Tajos laikos, kad rakstīju, nojausma bija. Jutu, ka teātris par maniem monologiem interesējas. Skatītājus uzrunāja Jūlijs Bebrīšs un Inta Tirole ar monoizrādi „Vīrieši man sirdi plosa”, Edmunds Freibergs ar „Naktssarga piedzīvojumu”. Antra Liedskalniņa ar panākumiem apbraukāja visu Latviju ar smejamu stāstu fragmentiem. Bija pieprasījums pēc tādiem. Un, kad mans „atceries Ernu!” izrādījās folklorizējies, es jutu, ka iet. Iedīgļits aizmetās jaunībā; savulaik Cēsu Skolotāju institūtā un Liepājas Pedagoģiskajā institūtā mēs ar Elmāru Sakni, kas vēlāk Jelgavā bija vidusskolas direktors un izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks, uzstājāmies kā programmas pieteicēji un publikas smidzinātāji estrādes ansambļos. Laikam skatuves pievilcīgums mani ir uzrunājis, un tāpēc arī tā iegādājies. Pašam patīcis jau no pamatskolas laikiem. Tāpēc mana dzīve ir lakoniski raksturojama — darbs man vienmēr bijis prieka tēvs. Žurnālistika un stāstu rakstīšana — aizrautīga izpaušanās. Un teātris — prieka

māte. No bērnības esmu gājis uz teātri, un aktieri man bijuši gan draugi, gan elki. Par „Pirmā grēka līci” un „Plikajiem un pusplīkajiem” — sākumā likās, ka manas paaudzes cilvēki jau zina, kas uzrakstīts, un diez vai nāks jaunie. Izrādās, nāc diezgan daudz arī jauno — brīnīties par tiem laikiem, kas bijuši. — Vecie savukārt atceras. — Jā, un es vienmēr esmu centies, lai dramatiskais un traģiskais mijas ar smiekliem, — tas cilvēkus labi noskaņo, un arī režisors te jutis, ar ko jābeidz, ar ko jāsāk un kas jāliek pa vidu. — Vai starp stāstiem ir arī kāds, kas caurcaurēm izdomāts, nevis tomēr drusku noskatīts? — Nujā, impulss vienmēr nācis no realitātes. Sapazīstoties ar cilvēkiem un karsējoties pirtīs, stāsti paši iekrīt klēpī. — Un esi uzķēris „garšīgumu” un „īstumu”. Retu reizi ziņās iznāk dzirdēt nevis ierēdņus ar izkaltsiem termiņiem, bet cilvēkus, kas saka, ko jūt un grib, tā ka vari atdzerties klausīdamies. — Imants Ziedonis ar Jāni Peteru savulaik par mani ironizēja — Ērikam neesot neviena stāsta, kur nebūtu kaut kādas izēšanās. Mielojoties valoda kļūst sulīgāka. Valodas sulīgums ieplūst no dzīves. — Tu zini, ka tev ir pašam savs stils? — Varbūt tas sākās ar

Es vienmēr esmu centies, lai dramatisks un traģiskais mijas ar smiekliem, — tas cilvēkus labi noskaņo

nejausībām. Vidusskolā, kad vajadzēja rakstīt sacerējumus un atzīmes lika par saturu un pieturzīmēm, par pirmo man vienmēr bija pieci — piecu ballu sistēmā —, bet ar pieturzīmēm nekā negāja. Manam sola biedram Ilgvaram, vēlāk dambretistam, vienmēr bija 5/5. Viņš teica: „Ko tu noņemies ar tiem garajiem teikumiem? Teikumam ir sākums, punkts beigās, un vidū neko nevajag.” Sāku rakstīt īsos teikumus, un vienmēr bija 5/5. — Tik dikti īsu tev taču nav. — Vēlāk paplašinājās. Un vēl es centos, lai nevienā informācijā, nevienā darbā, nevienā publikācijā apzīmējumi neatkārtotos. Piemēram, esmu „skābarību” aizstājis ar „sablīvētā kukurūza”, „sablīvētā barība”; „traktoru” — ar „kāpurnieks”, sērījveida mitekļu vietā māja — „līvānietē” — bija tāds mitekļu ražošanas kombināts Līvānos, un tā es sevi pieradināju cēsties, lai valoda kļūst lokanāka. Nēkad neesmu domājis par kāda stila izkopšanu — vienkārši, lai ir, kā pašam patīk, lai mazāk nodeldēto „nolietoto” vārdu. Kad raksti, vārdi paši uzrodas. — Bezgalības balvas būtība ir tāda, ka tiek sumināts plašs un rosīgs darba izmantojums. Vai plašs izmantojums ir liela vērtība? — Jā. Un te nekāda žūrija nevar ietekmēt ciparus un skaitļus. Visu nosaka summējums. Šī ir visaptverošākā, visu atzaru balvojumu sistēma. Lai visi ir pamanīti. — Lai ir pilna panorāma. — Jā. — Kā tu dzīvo kā autors — salīdzinājumā, piemēram, ar pārdevēju, juristu vai kāda cita amata pārstāvi? — Nevaru vispārināt par rakstniekiem kopumā, zinot, cik skaudra un brīžiem nežēlīga ir rakstnieka dzīve materiālā ziņā — ar izdošanu un honorāriem. Paldies Inesei Zanderei, ka es, sasniedzot 80 gadu sliekšni, beidzot uzzināju, kā mani vērtē — ar visiem plusiem un mīnusiem. — „Mantojuma kumeļa” priekšvārdā? [Stāstu izlase, „Dienas Grāmata”, 2013] — Jā, līdz tam mani bija vai nu cēlušies debesis par kolhozu stāstiem, vai arī pēlušies, ka tur ir par daudz jēlibu un vaļību. Nēkad neesmu sevi uzskatījis par tāda limeņa rakstnieku kā, piemēram, Regīna Ezera. Kā Regīna man teica: „Ērik, tu sevi apzod ar tiem īsajiem stāstiem, no katra tāda iznāktu romāns!” Un es teicu: „Ja es būtu tik

Vēsturisks rokasspiediens — tēlniekam Ogistam Rođenam ir tas gods sarokoties ar mākslinieku, kurš ne mazāk dižs

talantīgs kā tu, man iznāktu romāni, bet es esmu tieši tik talantīgs, lai man iznāktu tie mazie kolhozu stāsti.” Un esmu priecīgs, ka dzīve mani ir ieaicinājusi darboties žurnālistikā, kur visi pārpalikumi izrādījušies milzīga bagātība, no kā tapināt stāstus. Tāpat bijuši pasūtījumi, dažreiz pilnīgi negaidīti — vecie piensaimnieki aicināja uzrakstīt grāmatu „Mūžīgais piens”, negaidīti nāca arī „Ventpils ostai 750”, Grobiņas novads mani mudināja rakstīt par Kārļa Ulmaņa pēdējo lauksaimniecības ministru Jāni Birznieku, un vēl „Tirgus stāsti” par Centrālirgu. Tā ka dzīve mani kā autoru neteiksim, ka ieceļ saulītē, bet ekonomiski atbalstošie piedāvājumi ļauj arī mierīgi strādāt. — AKKA/LAA padomē biji no sāka gala? — Gadu gadiem. Tas laiks man bijis svētīgs, esmu kļuvis šīs struktūras neoficiāls propagandētājs. Man ir paņēmis un radi, kas tajos laikos, kad bija skaļie strīdi par atļautu vai neatļautu mūzikas atskaņošanu krogos, bruka man vīrs — tad es skaidroju. Bija arī skaidrojošie izbraukumi gan uz Daugavpili, gan citviet, lai dzīve sakārtojas, lai ir skaidrība par autoratlīdzību. Kad mēs ar Andri Jakubānu strādājām „Neatkarīgajā Cīņā”, ļoti neparastas bija attiecības ar autoriem! Toreiz nebija benzīna, nebija drānas — honorārus izmaksājām sieviešu kleitu un aizkaru auduma baķos, kurus gādīgi sarūpēja

Ir bijuši mēģinājumi — savest puses kopā, bet praksē ne vienmēr puses saprotas

komercdirektors Mihails Soifers. Jānim Āboltiņam par grāmatu „Biju biedrs, tagad kungs” samaksājām benzīnu. Andrim Kolbergam par turpinājumiem atlīdzinājām ar sešiem maisiem kartupeļu. Pēc nedēļas Andris zvana un saka: „Es jūs sūdzēju tiesā — tās jau ir tievas zarnas, nevis kartupeļu maisi!” Tā ka šīs lietas sabiedrībai joprojām ir ļoti, ļoti jāskaidro. Derētu izdot grāmatu, kur dažādas autortiesību versijas no pašiem pirmsākumiem būtu ietērptas tādā kā piedzīvojumu žanrā, kur iederētos kaut vai sižets par Kolberga kartupeļiem. Un ne tikai kuriozi, bet arī pavisam nopietnas tiesu prāvas. — Ikkatrs taču var būt vienubrīd autors, otrubrīd — autora darba izmantotājs. — Tāpat kā braucējs un kājāmgājējs. — Jā, un būtu labi, ja mēs nevis justos kā svaidīdamies no vieniem ierakumiem otru, bet saprastu, ka te drīzāk ir runa par to, kā kreisā roka prot sadzīvot ar labo. — Ik pa brīdīm ir bijuši tādi mēģinājumi — savest puses kopā, bet praksē puses ne vienmēr saprotas. Tālab jāturpina skaidrot, skaidrot, skaidrot. — Kam? — Sabiedrībai. — Un mums ar tevi arī droši vien. — Jā, kā tad! Pašiem skaidrotājiem jāapgūst pasaules pieredze. — Kas, tavuprāt, ir tie mūsu cilvēki, kam var

prasīt padomu, kas redz labāk un dziļāk?

— Tādu cilvēku, kas redz, ir ļoti daudz. Visā ilglaicīgajā žurnālista praksē, kā avīzes līdzvadītājs un cilvēks, kas aicināts arī balotēties, es vienmēr esmu atbildējis lakoniski: es zinu, ko vajag, bet nezinu — kā. Un diemžēl tie, kas zina, neraujas tikt amatos. Piemēram, „Latvijas finiera” Juri Biķi zina visas valdības un ar viņu konsultējas, bet viņš, tāpat kā visi citi, kā daudzi, ir gana paškritisks un rēķinās, ka nevarēs visu iecerēto īstenot, un tālab valdības amatos neiet. — Un „radošā inteliģence”? — Atmodas sākumā viņi bija pirmajā grupā, kas visu redzēja un zināja, ko vajag. Līdz brīdim, kad darītāji sāka attālināties. Imants Ziedonis aizgāja no valdības padomnieka amata ar secinājumu, ka pabūt kopā pusdienās un patērēt ir daudz par maz. Varbūt esmu pārāk pieticīgs, bet no bērnības esmu audzināts kā saimnieks visu darīt pakāpenībā. Māte ar tēvu bija vienojušies, ka vienugad varēs iegādāties to, ko mamma iecerējusi — istabas iekārtu vai ko citu, otrugad tēvs — lauksaimniecības mašīnu. Liela daļa sabiedrības domā, ka vajag uzreiz, mums nav pacietības gaidīt, bet kur

No
bērnības
esmu
audzināts
kā
saimnieks
visu
darīt
pakāpe-
nībā

ņemt to naudu? Pārāk prasoši esam un neanalizējam, kā maku piepildīt. Grobiņas novada priekšsēdētājs izsludināja, ka var ierādīt zemi tiem, kas paši sev grib izaudzēt kartupeļus. Pat rušināsim, tikai nāciet, stādiet! Pieteicās ļoti nedaudzi. Viegļāk uzrakstīt iesniegumu, ka man ir trūcība un dodiet pabalstu. — Kā, galu galā, sauc tavu dzintara kaklarotu? — Nezinu! Man ir četri veidi. Viens — īpaši svinīgiem gadījumiem. Otrs — mazāk svinīgiem, un divi visādībām. — Esi atteicies ne vien no kaklasaitēm, bet arī tauriņiem? — Reizumis ir arī tauriņi. Reku, vēl neesmu uzlicis, Ausma Kantāne uzdāvināja. — Ļoti labs — koka!

Ieva Kolmane,

AKKA/LAA sabiedrisko attiecību speciāliste

Autortiesību bezgalības balvas 2014 kontekstā sevi pierādījis Guntars Rača un Jāņa Lūsēna tandēms — dziesma „What for?”, kas 2010. gadā rakstīta Eirovīzijas dziesmu konkursam

Līdz Autortiesību bezgalības balvai aizjokojusies dziesmas „Joka pēc alfabēts” vārdu autore Indra Sprōģe

Komponistam Andrim Dzenītim — otrā ABB, šoreiz par pavārmākslu — skaņdarbu „Latvian Cookbook”

Trombonists Artūrs Bērziņš atskaņo „Stūķi” no Andra Dzeniņa muzikālās pavārgrāmatas

Brāļiem Ivaram un Andrim Seleckiem tagad katram pa Autortiesību bezgalības balvai

Par kino bezgalību priecājas kinooperatori Kristians Luhaers un Igors Boikovs

Plaši un daudz dziedātājā dziesmā „Zemenes” Autortiesību balvu nule saņēmušais laureāts, autors Jānis Krūmiņš nebeidz skandināt vārdu: „Pēdējoreiz...” Aleksandrs Puškins tam netic

„Satiec autorus” Briselē

Eiropas autoriem 2014. gada 24. septembris bija nozīmīga diena. Briseles centrā, Bavārijas brīvvalsts pārstāvniecības viesmīlīgajās telpās, autori un viņu organizāciju pārstāvji tikās ar Eiropas parlamentāriešiem un politikas veidotājiem. Pasākuma „Satiec autorus” („Meet the Authors”) virsuzdevums — domāt un darboties ar mērķi veidot autoriem draudzīgu vidi Eiropas līmenī. Pasākuma galvenie rīkotāji — Eiropas Autoru un komponistu biedrību grupējums GESAC un Eiropas komponistu un dziesminieku apvienība ECSA.

GESAC prezidents Kristofs Depreters (*Christophe Depreter*) autoru nozīmi raksturoja skaidri: „Radošums ir kultūras degviela. Kultūra ne tikai virza Eiropas pilsoņu iedvesmu un iztēli, tā ir arī būtiska Eiropas ekonomikā un jo sevišķi digitālajai ekonomikā. Un radošie prāti (autori) ir šās vērtību ķēdes pamatposms.” Vairāki runātāji uzsvēra autortiesību industrijas arvien pieaugošo lomu un reizē — likumdošanas atpalcību. Eiropas Parlamenta viceprezidents Olli Rēns (*Olli Rehn*) atzīmēja, ka Eiropā kopumā radošo industriju īpatsvars ir 4% no nacionālā kopprodukta, un tam ir tendence palielināties. Savukārt profesors Paolo Marcano (*Paolo Marzano*), kas vada Itālijas pastāvīgo padomdevēju komiteju autortiesību jautājumos, vērsa uzmanību uz to, ka nevar attīstīt radošās industrijas, ja autortiesību izpratne valstī un sabiedrībā ir zemā līmenī. Viņaprāt, ir nepieciešams modernizēt ES

direktīvas e-komercijas un radošo industriju jomā. Vienotais tirgus ir ekonomiski pievilcīgs, bet apdraud kultūras daudzveidību. Pirātisms ir liela problēma, tas faktiski ir uzbrukums vienam ekonomikas sektoram. Paolo Marcano piedāvāja autortiesības uzskatīt nevis par ierobežojumu, bet iespēju — tik daudz cilvēku tiek nodarbināti saistībā ar autortiesībām. Jautājumi, ko iztirzāja vairāki runātāji, saistījās ar politikas prioritātēm, lai nodrošinātu Eiropas radošuma attīstību. Kā politikas veidotāji varētu vislabāk atbalstīt Eiropas kultūras un radošuma ekosistēmu? Kā nodrošināt vērtību un naudas līdzekļu taisnīgu pārdali starp visiem šās ekosistēmas spēlētājiem? Kā atzina MLex ITM galvenais korespondents Magnuss Franklins (*Magnus Franklin*), „medijos nereti tiek radīts negatīvs autortiesību organizāciju tēls”. Britu komponists Maikls Praiss (*Michael Price*) uztraucās par nekontrolētā kapitālisma radītajiem apdraudējumiem, kā piemēru minot globālo kompāniju Google, kas, plaši izmantojot autoru darbus, Eiropā nemaksā nodokļus. Saistībā ar politiku un likumdevēju nepietiekamu izpratni par autortiesībām dažādu līmeņu pārvaldes struktūrās ir iezīmējusies bīstama tendence radošās darbības augļus pielīdzināt informācijai, un no šāda viedokļa autortiesības nereti tiek traktētas kā ierobežojums brīvai informācijas piekļuvei. Savukārt ekonomiskās perspektīvas absolutizēšana liek arī radošos sacerējumus — dzeju, mūziku un citus — traktēt kā „produktus”, aizmirstot, ka tie visupirms ir „ideja”, — šādu traktējumu piedāvāja Eiropas

Parlamenta deputāte no Grieķijas Eva Kaili. Šo radošos procesus apdraudošo tendenču pārvarēšana ir saistīta ar dziļāku autorības apzināšanos, ar visas sabiedrības izglītošanu par dažādiem radošās darbības un autortiesību aspektiem. Autoriem vajag laiku, atbalstu un drošību, lai nodotos savam darbam. Autoru biedrībām ir ļoti būtiska loma — tās autoriem gādā samaksu un lietotājiem nodrošina gan visplašāko pieeju ar autortiesībām aizsargātajiem darbiem, gan arī izmantošanas tiesību vieglu pieejamību. Šo situāciju ar vieglu humoru un vārdu spēli raksturoja komponists un ECSA prezidents Alfons Karabuda (*Alfons Karabuda*): „I am royalist, I believe in royalties” („Es esmu rojalists, es paļaujos uz autora honorāru.”) Iezīmējot nākotnes perspektīvu, dominēja pozitīvas un konstruktīvas idejas. Eiropas Komisijas Izglītības un kultūras ģenerāldirektors Ksavjērs Prats Monē (*Xavier Prats Monné*) uzsvēra, ka nākamajā plānošanas periodā jāatrod līdzsvars starp ekonomisko izaugsmi un radošumu. Šajā pasākumā „Satiec autorus” Latviju pārstāvēja AKKA/LAA padomes priekšsēdētājs Valdis Muktupāvels un padomes locekle un izpilddirektore Inese Paklone. Diemžēl no blakus esošā Eiropas Parlamenta nebija varējis atnākt neviens no aicinātajiem Latvijas eiroparlamentāriešiem. Gribētos cerēt, ka Bavārijas brīvvalsts pārstāvniecības telpās izskanējušie viedokļi spēs uzrunāt plašāku sabiedrību un visus, kuru ziņā ir radošais process kā viena no Eiropas galvenajām vērtībām. □

Dr. art. Valdis Muktupāvels,
AKKA/LAA padomes priekšsēdētājs

Ziņas īsumā

Biedrības AKKA/LAA padome 11. septembra sēdē apstiprinājusi izmaiņas no raidorganizācijām iekasējamās atlīdzības sadalē, lai rastu risinājumu gadījumos, kad atlīdzība par darbu, kurš tiek atskaņots reti un kam ir vismaz 3 tiesību īpašnieki (teksta un mūzikas autors, izdevējs), sadalās fiziski neizmaksājami sīkās daļās. Meklējamo autoru skaita dēļ šādas atlīdzības sadale arī ieilgst un neatbilstoši sadārdzinās, un datu apstrādi nākas finansēt uz to autoru rēķina, kuru darbi ētērā skan biežāk. No 2014. gada 1. oktobra sadalē tiks iekļauti tikai tie darbi, par katru no kuriem aprēķināta vismaz 2 EUR liela atlīdzība.

Nolemts arī sekmēt katra biedrības AKKA/LAA autora līgumā iekļauto apņemšanos reģistrēt savus muzikālos, audiovizuālos, horeogrāfiskos, dramatiskos un muzikāli dramatiskos darbus AKKA/LAA birojā vai izmantojot darbu reģistrācijas elektronisko sistēmu biedrības mājaslapā. Šāda informācija ir būtiska, lai koncertprogrammu rīkotāju atskaitēs varētu identificēt norādītos darbus un to autorus un precīzi veikt iekasētās atlīdzības sadali. No 2014. gada 1. oktobra noteikts maksimālais darba reģistrācijas laiks — 10 darba dienas, kopš autors saņēmis atgādinājumu, ka nepieciešams darbu reģistrēt. Ja koncerta programmā

iekļauti viena autora darbi, kas veido ne mazāk par 80% repertuāra, maksimālais termiņš būs 20 darba dienas kopš atkārtota atgādinājuma saņemšanas. Ja darbi nebūs reģistrēti noteiktajā termiņā, kārtējā sadalē tiks iekļauti tikai reģistrētie darbi. Ja AKKA/LAA datubāzē fiksētās ziņas par darbu atšķirsies no tām, kas norādītas pasākuma programmā, sadalē tiks ņemta vērā datubāzē iekļautā informācija. Gadījumos, kad pārstāvēta autora mantiniekiem nav pietiekamu ziņu, lai darbu reģistrētu, AKKA/LAA izmantos lietotāja sniegto informāciju.

Atlīdzība par koncertos izmantotajiem darbiem Latvijas autoriem tāpat kā iepriekš tiks izmaksāta divas reizes gadā — īsi pirms Jāņiem un Ziemassvētkiem, bet, ja par koncertu iekasēta vismaz 300 EUR liela atlīdzība, sadali varēs veikt, tiklīdz saņemta izmantoto darbu programma un noliktajā termiņā reģistrēti atskaņotie darbi.

➔ **Starptautiskā autoru un komponistu biedrību konfederācija CISAC 18.09.2014. izziņojusi ekonomiska pētījuma rezultātus, kas liecina par t.s. BRICS bloka valstu (Brazīlijas, Krievijas, Indijas, Ķīnas, Dienvidāfrikas) neizmantoto potenciālu**

Stratēģija paredz statistiski apzināt pašmāju radošās ekonomikas situāciju, stiprināt autoru tiesību kolektīvo pārvaldību

radošo industriju iespējās kāpināt valsts iekšzemes kopproduktu. Tāds atzinums nāk brīdī, kad ekonomiskā izaugsme citās jomās BRICS valstīs ir salīdzinoši strauja, bet kultūras sektors ienes vien 1—6% IKP, kamēr daudzviet citur pasaulē šis rādītājs sasniedz divciparu skaitli. Pēdējos desmit gados kultūras preču un pakalpojumu apjoms pasaules tirgū ir gandrīz trīskāršojies (7,5% no visa eksporta), bet BRICS valstīs šis segments krietni atpaliek no pārējiem sektoriem. Piemēram, 2010. gadā BRICS valstu radošo

industriju eksports visām kopā bijis mazāk nekā puse no ASV togad sastrādātajiem 25 miljardiem dolāru. Indiešu rakstnieks un CISAC viceprezidents Džaveds Ahtars (*Javed Akhtar*) izteicis cerību, ka jo sevišķi Indijā, kas ražo visā pasaulē pieprasītus un patērētus kultūras produktus, izmantos CISAC pētījumu, lai stiprinātu savas radošās industrijas un vairotu to kapacitāti. CISAC ieteiktā stratēģija paredz statistiski apzināt pašmāju radošās ekonomikas situāciju, stiprināt autoru tiesību kolektīvo pārvaldību, kultūrpolitikas līmenī ieviest atbalstu jaunradei un radošajām apvienībām un atzīt intelektuālā īpašuma un autortiesību

Mūzikē laureāti — grupa „The Sound Poets”: (no kreisās) Undine Ba lode un gandrīz visi dziesmas „Tavs stāsts” autori — Normunds Lukša, Pēteris Lunde un Jānis Aispuurs

aizsardzības būtisko nozīmi jaunrades procesos.

➔ **Apvienotās Karalistes (AK) mūzikas ierakstu industrijas pārstāvnieciskā organizācija BPI veikusi tirgus pētījumu, kas liecina par tiešu korelāciju starp pieprasījumu pēc mūzikas ierakstiem un visjaunākās paaudzes audio aparātūras noietu:** piemēram, pieprasījumam pēc mūzikas ierakstiem palielinoties par 1%, par 1,4% audzis pieprasījums pēc viedtālruniem.

Statistiski apzinot patērētāju izdevumus no 2008. līdz 2012. gadam, konstatēts, ka AK, kur ik iedzīvotājs mūzikai gadā tērē vidēji par 25% vairāk nekā pārējās attīstītajās valstīs, par 11 miljardiem mārciņu vairāk izdots arī par tehnoloģiskajiem ierīcēm — viedtālruniem, planšetdatoriem, mp3 atskaņotājiem un audio sistēmām. BPI izpilddirektors Džefs Teilors (*Geoff Taylor*) piebilst, ka mūzikas ierakstu industrija, kā izrādās, ne vien saražo AK brīnišķīgu eksporta produkciju, bet arī silda ekonomiku, veicinot tehnoloģiju patēriņu. Mūzikas ekonomiskais pienesums īstenībā ir daudz lielāks par tiem ieņēmumiem, kas parasti saistās ar apgrozījumu mūzikas industrijas robežās.

➔ **Eiropas Savienības aģentūra „Iekšējā tirgus saskaņošanas birojs” (OHIM) atklājusi „bāreņdarbu” (orphan works) datubāzi, kas starptautiskā ekspertu un autoru tikla EU Observatory paspārnē darbosies vietnē** <https://oami.europa.eu/ohimportal/en/web/obs>

Vienā dalībvalstī reģistrēts bāreņdarbs par tādu ir uzskatāms arī pārējās ES dalībvalstīs

[ervatory/orphan-works-database](http://observatory.orphan-works-database).

Bāreņdarbi ir literāri, muzikāli, vizuāli un audiovizuāli darbi, kuru autortiesības ir aizsargātas, taču nav atrodams pats tiesību īpašnieks. ES bibliotēkās, muzejos un raidorganizāciju arhīvos uzkrāts miljoniem bāreņdarbu — piemēram, Britu bibliotēka lēš, ka šajā kategorijā iekļaujami ap 40% visu autordarbu, kas atrodas tās krājumā. Taču bez autora vai tā mantinieku atļaujas šādus darbus nedrīkst ne digitalizēt, ne izplatīt,

līdz ar to kultūras iestādes spiestas ierobežot publisku piekļuvi ievērojamai daļai kultūras mantojuma.

ES Direktīva par dažiem atļautiem nenosakāmu autortiesību subjektu darbu izmantošanas veidiem, kas stājies spēkā 2012. gada nogalē, iecerēta ar mērķi iedibināt vienotus noteikumus, kas ļautu digitalizēt un internetā ievietot bāreņdarbus, kuri pirmoreiz publiskoti ES teritorijā. Direktīva nosaka — darbus, kas identificēti kā nenosakāmu autortiesību subjektu darbi un kuru autorus nav izdevies noskaidrot pat pēc rūpīgas meklēšanas, drīkst izmantot kultūras un izglītības iestādes. Tie visi iekļaujami ES mēroga publiski pieejamā datubāzē, kas papildināma ar kultūras iestāžu ziņām par katra tomēr neatrasta tiesību īpašnieka meklējumu vēsturi. Vienā dalībvalstī reģistrēts bāreņdarbs par tādu ir uzskatāms arī pārējās ES dalībvalstīs. Autors, kurš bāreņdarbā pazīst savējo, protams, varēs pieprasīt darba statusa maiņu un atgūt visas ar likumu garantētās tiesības.

Autortiesību bezgalības balvas laureātu pulkā uzņemta arī dramaturģe Anita Grīniece

Bāreņdarbu datubāzes iedibināšana tiek uzlūkota par mazu, toties būtisku soli pretim Eiropas kultūras mantojuma digitalizācijai un līdz ar to — plašai pieejamībai. Direktīvas piedāvātais izsvērtais risinājums atvieglo gan kultūras iestāžu darbu, krājumu popularizējot un iespējami efektīvi saglabājot, gan sabiedrības piekļuvi kultūras mantojumam, vienlaikus aizsargājot un aizstāvēt arī autoru intereses.

➔ **Biedrības AKKA/LAA padome 27.novembra sēdē apstiprinājusi izmaiņas līdzšinējos publiskā patapinājuma sadales noteikumos. Pēc straujā valsts maksātās publiskā patapinājuma atlīdzības samazinājuma 2012.gadā AKKA/LAA padome noteica atlīdzības izmaksas minimālo sliekšni Ls 4 jeb EUR 5,69 apmērā — ja atlīdzība bija mazāka, tā autoram netika izmaksāta un tika pievienota kārtējai sadalei. Tāpēc, piemēram, 2013.gadā atlīdzību par darbu publisku patapinājumu nesaņēma 593 autori. Šogad valsts maksātās publiskā patapinājuma apmērs ir divkāršojies un jaunā AKKA/LAA programma AVIS padarījusi atlīdzības sadali vienkāršāku un pārskatāmāku, tāpēc publiskā patapinājuma atlīdzības minimālo sliekšni iespējams atcelt. Tas nozīmē, ka atlīdzību atkal varēs saņemt visi bibliotēkās lasīto grāmatu autori neatkarīgi no šas atlīdzības apjoma.** □

Ieva Kolmane,

AKKA/LAA sabiedrisko attiecību speciāliste

Viens darbs — vesels pulks autoru. Daļa no dokumentālās filmas „Septiņas dienas augustā. Notikumu hronika” veidotājiem: (no kreisās) operatori Oļegs Kotovičs un Agris Dzelve, režisors Romualds Pipars, operatori Kristians Luhaers, Andris Seleckis, Igors Boikovs un Aleksandrs Demčenko

AKKA/LAA dalība Latgales reģiona kultūras darbinieku seminārā

Latgales pašvaldību kultūras centru vadītāji un novadu kultūras darba organizatori kultūras darbinieku seminārā oktobra nogalē

Latvijas Nacionālais kultūras centrs sadarbībā ar Latvijas Kultūras centru asociāciju 2014.gada 30.oktobrī Balvos rīkoja informatīvo semināru par aktualitātēm kultūras centru darbībā. Seminārā piedalījās vairāk nekā 80 pašvaldību kultūras centru vadītāji un kultūras darba organizatori no 19 Latgales reģiona novadiem. Semināra programmas ietvaros AKKA/LAA pārstāvji — Muzikālo darbu nodaļas vadītāja Ināra Dombrovska un licencēšanas speciāliste Ārija Kreituse prezentēja tēmu „Autoru darbu izmantošanas praktiskie aspekti”.

Kultūras centrs kā daudzveidīgu kultūras pakalpojumu sniedzējs savā darbībā izmanto plašu autoru darbu klāstu — sarīkojumos tiek atskaņota mūzika, lasīta dzeja, izpildīti horeogrāfiskie darbi, demonstrētas filmas. Lai īstenotu kultūras menedžmentu, ir būtiski orientēties Autortiesību likumā un ievērot tā normas ikdienas darbībā. AKKA/LAA pārstāvji informēja semināra dalībniekus par likumā noteikto darbu izmantošanas kārtību un iespējam saņemt atļaujas jeb licences biedrības pārstāvētā repertuāra dažādiem izmantojuma

veidiem — publiskam izpildījumam, reproducēšanai, publicēšanai. Tika analizētas atšķirības starp AKKA/LAA piedāvātajiem diviem licenču veidiem: vispārējo licenci, kas dod tiesības izmantot jebkuru darbu no organizācijas repertuāra, un individualizētu licenci, kas atļauj izmantot konkrētus autoru darbus. Licenču līgumu galveno nosacījumu apskats paplašināja semināra dalībnieku izpratni par to, kā praktiski īstenot līgumos uzņemtās saistības. Ikvienu darbu izmantošanas atļauja ietver licences saņēmēja pienākumu iesniegt ziņojumu par izmantotajiem darbiem. Tieši no tā, cik precīzi ir uzskaitīti visi atskaņotie darbi un akurāti norādīti darbu nosaukumi un autoru vārdi, atkarīgs tas, vai iekasēto autoratlīdzību varēs operatīvi sadalīt un izmaksāt īstajiem autoriem. Nekvalitatīvi un pavisai aizpildītu programmu ziņojumu apstrādei biedrība tērē gan laiku, gan resursus, un arī tad ne vienmēr iespējams identificēt faktiski izpildīto repertuāru. Seminārā, demonstrējot darbu izmantotāju iesniegto programmu piemērus, tika analizētas biežāk pieļautās kļūdas dokumentu noformēšanā. Prezentācijas nolūks bija sniegt praktiskas zināšanas kultūras darba organizatoriem, analizēt pieredzi un pielāgot labās prakses piemērus. □

Ināra Dombrovska,

AKKA/LAA Muzikālo darbu nodaļas vadītāja

Vivaldi un Rodēns sparīgi un svinīgi ar balvas saņemšanu sveic gleznotāju Kristapu Zariņu

Sadalītā atlīdzība 2014.gads (janvāris — novembris)

Kopējā sadalītā atlīdzība	EUR 2 128 12.42
Tiesību veids	Atlīdzība, EUR
Publiskais izpildījums:	878 118.23
Muzikāli darbi	598 042.86
Dramatiski, muzikāli dramatiski darbi teātros	204 258.87
Horeogrāfiski darbi	47 451.30
Audiovizuāli darbi	26 203.84
Literāri darbi	2 161.36
Raidīšana radio:	273 604.97
Muzikāli darbi	238 960.36
Literāri darbi	34 644.61
Raidīšana televīzijā:	69 944.56
Muzikāli darbi	54 827.91
Literāri darbi	9 226.31
Audiovizuāli darbi	4 616.72
Vizuāli darbi	1 273.62
Reproducēšana:	74 539.66
Muzikāli darbi	49 188.66
Vizuāli darbi	17 012.90
Audiovizuāli darbi	7 446.90
Dramatiski darbi	795.12
Literāri darbi	96.08
Literāru darbu publicēšana	20 264.58
Vizuālu darbu tālākpārdošana	9 533.69
Atlīdzība no ārvalstīm:	92 890.20
Muzikāli darbi	62 454.36
Dramatiski darbi	22 736.27
Audiovizuāli darbi	4 020.49
Vizuāli darbi	3 279.08
Literāri darbi	400.00
Atlīdzība uz ārvalstīm:	138 429.94
Retranslēšana kabeltelevīzijās ārvalstu autoriem:	333 625.10
Retranslēšana kabeltelevīzijās Latvijas autoriem:	97 029.74
Audiovizuāli darbi	46 398.93
Dramatiski darbi	38 932.43
Vizuāli darbi	11 698.38
Dažādi:	76 533.43
Nepieprasītā atlīdzība	46 360.80
Rezerves fonds	3 628.56
Depozitprocenti — visiem autoriem	26 544.07
Nesēju atlīdzība:	62 881.25
Kopējā	19 286.84
Muzikāli darbi	7 672.40
Literāri darbi	13 376.43
Audiovizuāli darbi	9 016.70
Dramatiski darbi	344.69
Vizuāli darbi	13 184.19
Publiskošana internetā:	1 417.07
Literāri darbi	989.87
Muzikāli darbi	427.20

Publiskā izpildījuma speciālistu mācības Londonā

Londonā no 2014.gada 30.septembra līdz 3.oktobrim, Lielbritānijā, norisinājās atklātais seminārs (*Open Training Seminar 2014*), kurā piedalījās 35 publiskā izpildījuma speciālisti no 17 Eiropas valstīm, tajā skaitā divi publiskā izpildījuma speciālisti no Latvijas, 6 no sešām Āzijas un Āfrikas valstīm un 18 speciālisti no Lielbritānijas autoru organizācijas *PRS for Music International*.

Semināru rīkoja Lielbritānijas autoru organizācija *PRS for Music International*, kas šogad atzīmē savu simto gadadienu. Kolēģi no *PRS* dalījās pieredzē par publiskā izpildījuma pārdošanas vīziju, stratēģiju un struktūru, arī par ieņēmumiem un izaicinājumiem. Pamatojoties uz ilggadīgu pieredzi, *PRS* speciālisti atklāja, kā pašlaik strādā pie tarifu vienkāršošanas un jaunu mārketinga metožu attīstības. Lai maksimāli optimizētu licencēšanu visā valstī, *PRS* pastiprināti pilnveido zvanu centru darbību un filiāļu tīkla struktūru valsts perifērijā. Notiek arī aktīva sadarbība ar blakustiesību organizāciju, lai pilnveidotu pakalpojumus un ieviestu "vienas pieturas aģentūras" principu mūzikas izmantotājiem. □

Aiga Šlivka,

AKKA/LAA publiskā izpildījuma licencēšanas speciāliste

Publiskā izpildījuma speciālisti Londonā

Dažas piezīmes par publiskā patapinājuma administrēšanu

Lai gan, lasot šīs rindas, autori jau būs saņēmuši atbildību par publisko patapinājumu, kopsavilkums par izmaksātajām summām un cita veida statistika ir sagaidāmi nākamgad. Pagaidām tikai dažas piezīmes un atgādinājumi.

Pirmkārt, par publisko patapinājumu tiesību īpašniekiem, no kuriem absolūtu vairākumu veido grāmatu autori, ir sadalīti 267 078,38 eiro — summa, kas beidzot atspoguļo pēmo MK noteikumu grozījumu nodrošināto atbildības pieaugumu. Otrkārt, atbildība ir sadalīta, izmantojot izsnieguma datus no 105 bibliotēkām un to filiālēm, kas ir jauns rekords. Te gan jāpiebilst, ka svarīgs ir ne tik daudz pašu bibliotēku, bet gan to lasītāju un izsniegumu skaits. Šajā ziņā nozīmīgākās no uzskaitē aptvertajām grāmatu krātuvēm bija pašvaldību publiskās bibliotēkas Rīgā, Daugavpilī, Liepājā, Jelgavā, Cēsīs, tāpat arī Latvijas Universitātes bibliotēka. Treškārt, pēdējā sadalē ir atcelts divus gadus pastāvējušais un sakarā ar atbildības kopsummas samazināšanos ieviestais izmaksas sliekšnis EUR 5,69. Tas nozīmē, ka atbildību atkal varēs saņemt visi bibliotēkās lasīto

grāmatu autori neatkarīgi no šīs atbildības apjoma. Protams, galvenie atbildības saņemšanas nosacījumi paliek nemainīgi — atbildībai ir jāpiesakās, un grāmatām jābūt lasītām. Tādēļ aicinām autorus, kas jau saņem publiskā patapinājuma atbildību, pamudināt tai pieteikties arī savus grāmatas rakstošos, tulkojošos un māksliniecisko noformējumu veidojošos draugus, paziņas, radniekus, kolēģus un kaimiņus, kas to vēl nav izdarījuši.

Un vēl viens atgādinājums grāmatu māksliniekiem. Jūsu iesniegtie pieteikumi patapinājuma atbildības saņemšanai ir īpaši būtiski, jo no tajos norādītā mākslinieciskā noformējuma un ilustrāciju apjoma ir atkarīgs jūsu atbildības lielums. Ja mākslinieks šo apjomu pieteikumā nenorāda, automātiski tiek piemērota vāka autora atbildības likme, kas ir 5% no atbildības par konkrēto grāmatu. Noslēgumā interesentiem piedāvājam alfabētiski sakārtotu 2013. gadā AKKA/LAA organizētās izsniegumu uzskaites aptvertajās bibliotēkās lasītāko latviešu oriģināldarbu desmitnieku:

Daina Avotiņa „Vīramāte”
Inguna Bauere „Līdz septītajai paaudzei”
Lija Briedaka „Solis tumsā”

Skaidrīte Gailīte „Neredzamo važu gūstā”
Andra Manfelde „Dzimtenīte”
Laima Muktupāvela „Mana turku kafija”
Imants Ziedonis „Leišmalīte”
Monika Zīle „Vientuļo spīganu dārzs”
Juris Zvirgzdiņš „Rīgas runča Maurīcija piedzīvojumi”
Dzintra Žuravska „Izcirtumā dzērve kliez” □

Reinis Norkārklis,

AKKA/LAA Publiskā patapinājuma nodaļas vadītājs

Vispārīzglītojošo skolu audzēkņiem mācīs par autortiesībām

Sākot ar 2014./2015. mācību gada otro pusī, vispārīzglītojošo skolu mācību programmu ir plānots papildināt ar jaunu tematu par tādu nozīmīgu cilvēktiesību veidu kā autora tiesības. Mūsu valsts skolās daudzpusīgākie humanitārie mācību priekšmeti, kuru mērķis ir radīt skolēnā izpratni par visdažādākajām dzīves sfērām un procesiem sabiedrībā, ir sociālās zinātnes pamatskolā un kulturoloģija vidusskolā. AKKA/LAA ierosinājusi mācību saturu sociālajās zinātnēs un kulturoloģijā papildināt ar informāciju par autoru tiesībām un intelektuālo īpašumu, jo lielai daļai Latvijas skolēnu trūkst pat pašas necīgākās izpratnes par intelektuālo īpašumu un to, ka, piemēram, rakstot savus patstāvīgos darbus, obligāti jālieto atsauces, norādot izmantotos avotus, ka bez atļaujas nedrīkst izmantot citu autoru darbus citādi kā vien skolas darbos — sacerējumos, referātos, projektu tekstos.

turpinājums 13.lpp

Nozares speciālisti runā ar izglītības un zinātnes ministri

Jau vasaras sākumā, 2. jūnijā, Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijā pie ministres Inas Druvietes vizītē ieradās AKKA/LAA prezidents — padomes priekšsēdētājs Valdis Muktupāvels un izpilddirektore Inese Paklone. Klātesot Valsts izglītības satura centra (VISC) vadītājam Guntim Vasiļevskim, tika apspriesta iespēja vispārīzglītojošo skolu mācību saturā ietvert autortiesību tematiku. Pārrunas vainagojās ar vairākiem praktiskiem priekšlikumiem — kā papildināt pašreizējos mācību līdzekļus un radīt jaunus, iekļaujot tajos autortiesību pamatu apguvei nepieciešamos tekstus. Tāpat plānots rīkot lekcijas skolotājiem ar mērķi viņus izglītēt par šiem jautājumiem. „Tagad ikviens bērns, kaut ko nofotografējot ar mobilo telefonu, kļūst par autoru. Temats par autortiesībām, kas ir gan īpašumtiesības, gan cilvēktiesības, noteikti būtu ietverams sociālo zinātņu un kulturoloģijas mācību programmā, sniedzot bērniem un jauniešiem zināšanas par intelektuālo īpašumu un autortiesībām, kam ir milzīga nozīme ne vien kultūras radīšanā, bet arī tās ekonomiskajā vērtībā,” pēc tikšanās norādīja Inese Paklone. Toreizējā Izglītības un zinātnes ministre Ina Druviene bija vienprātī, ka vispārīzglītojošo skolu skolēniem nav izpratnes par autorību un intelektuālo īpašumu; daudziem šķiet, ka plaģiātisms un pirātisms nav nekas nosodāms. Pašlaik autortiesības māca tikai dažās Latvijas augstākās izglītības iestādēs. Latvijas Kultūras akadēmijā akadēmiskās bakalaura augstākās izglītības programmas „Mākslas” apakšprogrammas „Drāmas un teksta studijas” studenti apgūst kursu „Tiesību pamati un autortiesības”. Šīs pašas augstskolas akadēmiskās maģistra augstākās izglītības programmas „Mākslas” apakšprogrammas „Mediju un kultūras menedžments” studentiem jāapgūst kurss „Mediju industrija, mūzikas industrija, autortiesības un līgumtiesības”. Arī Baltijas Starptautiskās akadēmijas profesionālās bakalaura augstākās izglītības programmas „Kultūras vadība” studenti apgūst kursu „Tiesību pamati kultūrā un autortiesību pamati”. Kurša apjoms ir neliels: tas ilgst vienu studiju semestri, un students, sekmīgi nokārtojot gala pārbaudījumu, iegūst divus kredītpunktus.

Uzzina sabiedrības viedokli

Lai uzzinātu sabiedrības viedokli par autortiesību mācīšanu vispārīzglītojošajās mācību iestādēs, AKKA/LAA sadarbībā ar pētījumu uzņēmumu „FACTUM” vasarā veica

Latvijas iedzīvotāju aptauju. Tā norisinājās no 2014. gada 12. jūnija līdz 22. jūnijam. Lielākā daļa respondentu — 60% aptaujāto — atbildējuši, ka, viņuprāt, autortiesības būtu iekļaujamās skolu mācību programmā. 18% aptaujāto pauduši, ka par autortiesībām vispārīzglītojošajās skolās mācīt nevajag, savukārt 22% respondentu uz jautājumu nav varējuši sniegt atbildi. Aptaujā piedalījās 1061 respondents vecumā no 18 līdz 74 gadiem, no tiem 53,5% — sievietes, 46,5% — vīrieši; attiecībā uz vecumgrupām visvairāk respondentu bija vecumā no 46 līdz 60 gadiem, 15% no visiem respondentiem bija vecumā no 18 līdz 25 gadiem; 59,9% no aptaujas dalībniekiem bija latvieši, 33,4% — krievi un 6,7% — citu tautību pārstāvji. Aptaujā pamatā piedalījušies Rīgas iedzīvotāji. Analizējot iegūtos rezultātus, var konstatēt: jo augstāks respondenta izglītības līmenis, jo pozitīvāka ir viņa attieksme pret autortiesībām un to mācīšanu Latvijas skolās. Aptaujas veikšanai izmantota kvantitatīvā pētījuma metode tiešās intervijas Omnibusa aptaujas ietvaros (PAPI).

Nepieciešams mācību līdzeklis

5. augustā AKKA/LAA telpās notika apspriede, kas bija veltīta jautājumam par autortiesību iekļaušanu vispārīzglītojošo skolu mācību saturā. To vadīja AKKA/LAA izpilddirektore Inese

Paklone, tajā piedalījās pārstāves no Latvijas Izpildītāju un producentu apvienības LaIPA, Valsts izglītības satura centra vecākā referente Sandra Falka, kuras profesionālā darbība skar sociālo zinātņu, politikas un tiesību pasniegšanu vispārīzglītojošajās skolās, AKKA/LAA sabiedrisko attiecību speciāliste Ieva Kolmane un šo rindu autore — Lāsma Ģibiete. Sandra Falka pastāstīja par nelielu apjomu mācību līdzekli Latvijas vispārīzglītojošo skolu 10.—12. klasei „Intelektuālais īpašums un autortiesības”, kuru viņa izstrādājusi kopā ar Sanitu Meijeri 2007. gadā un kas tagad ir pieejams VISC mājaslapā. Visi klātesošie secināja, ka nepieciešams jauns, mūsdienīgs un ilgtspējīgs mācību līdzeklis, bet papildus tam noteikti rīkojami arī speciāli semināri sociālo zinātņu un kulturoloģijas skolotājiem. Šāds mācību materiāls būtu jāizstrādā AKKA/LAA darbiniekiem kā autortiesību nozares ekspertiem kopā ar sociālo zinātņu pedagogiem, kas savukārt ir profesionāli metodikas jautājumos. Darba apspriedes un diskusijas par šo pašu jautājumu AKKA/LAA telpās, tiekoties nozares profesionāļiem, notikušas arī septembrī un novembrī. Projekta pirmo kārtu — mācību līdzekļa izstrādi — plānots īstenot 2014./2015. mācību gada otrajā pusgadā. □

Lāsma Ģibiete,

Rīgas Tehniskās universitātes latviešu valodas lektore

Gaidāmie Autortiesību likuma grozījumi

AKKK/LAA pārstāvji 2014.gada 16. un 20.oktobrī piedalījās Kultūras ministrijas organizētās darba grupās saistībā ar Eiropas Padomes un Eiropas Parlamenta 2012.gada 25.oktobra direktīvas 2012/28/ES par dažiem atļautiem nenosakāmu autortiesību subjektu darbu izmantošanas veidiem (turpmāk — Direktīva) transponēšanu Autortiesību likumā.

Ar normām, kuras izriet no Direktīvas, Autortiesību likumā tiks ieviests jauns autortiesību ierobežojums, kura mērķis ir noteiktam darbu lietotāju lokam — publiski pieejamām bibliotēkām, izglītības iestādēm, muzejiem, arhīviem, filmu vai audioierakstu mantojuma iestādēm un sabiedriskajām raidorganizācijām — radīt iespēju izmantot tādus darbus, attiecībā uz kuriem nav iespējams noskaidrot autorus vai autortiesību subjektus (piemēram, mantiniekus), vai arī attiecīgos autorus noskaidrot ir iespējams, bet nav bijis iespējams noskaidrot šo autoru atrašanās vietu, lai saņemtu atļauju darbu izmantot. (Direktīvā šādi „bāreņdarbi” latviski nosaukti par „nenosakāmu autortiesību subjektu darbiem.”) Direktīvā paredz, ka pēc noteiktu nosacījumu izpildes darbu būs iespējams atzīt par nenosakāmu autortiesību subjektu darbu un to varēs ierobežotā veidā izmantot, lai kultūras iestādes un sabiedriskās raidorganizācijas varētu pilnvērtīgi darboties sabiedrības interesēs, jo īpaši, lai saglabātu vai restaurētu to krājumos esošos darbus un nodrošinātu pieeju to krājumiem digitālā formātā, vairojot kultūras pieejamību. Lai nodrošinātu autoru maksimālu aizsardzību un to, ka darba eventūlais izmantotājs pieliek maksimālas pūles, lai autoru atrastu, Direktīva tāpat nosaka pietiekami striktu kārtību, kas iestādei, kura plāno izmantot darbu, uzliek par pienākumu tā autoru meklēt pietiekami rūpīgi. Direktīvas ietvaros visās Eiropas Savienības dalībvalstīs tiks izveidots vienots normatīvo aktu tvērums, kurš nodrošinās savstarpēju informācijas apmaiņu un ļaus veidot vienotu datubāzi šādiem darbiem, ko pēc bāreņdarba statusa piešķiršanas varētu izmantot visā Eiropas Savienībā. Tieši šī iemesla dēļ jo īpaša nozīme ir darba autoru rūpīgai meklēšanai, jo nenosakāmu autortiesību darba statuss būs vienots visā Eiropas Savienībā, un pēc darba atzišanas par nenosakāmu autortiesību subjektu darbu to izmantot atbilstoši direktīvas nosacījumiem varēs visā Eiropas Savienībā. Direktīva tāpat paredz, ka ES dalībvalstīm ir

pienākums — pat ja darbs atzīts par nenosakāmu autortiesību subjektu darbu, tā autoram vai autortiesību pārnēmējam ir iespēja bāreņdarba statusu atsaukt un arī saņemt taisnīgu atlīdzību par jau notikušo darba izmantošanu. Šāds pienākums nodrošina līdzsvaru starp autora

Tiks ieviests jauns autortiesību ierobežojums

autoram, kurš vēlas pārtraukt darba izmantošanu un saņemt atlīdzību par jau notikušo darba izmantojumu. No Direktīvas izrietošie grozījumi Autortiesību likumā attieksies uz tādiem darbiem kā grāmatas, žurnāli, laikraksti un citi teksta materiāli, tāpat uz blakustiesību objektiem — tādiem kā fonogrammas un audiovizuāli darbi. Vienlaikus Direktīva netiek attiecināta uz vizuālās mākslas darbiem un fotogrāfijām. Latvijas Republikas Ministru kabinets

Dižgaru parāde — Rodēns, Vivaldi, Puškins un šāgada laureāts, fotomākslinieks Gunārs Janaitis

tiesībām un kultūras institūciju vēlmi izmantot darbus, attiecībā uz kuriem nav iespējams noskaidrot tiesību īpašniekus, jo, pat ja atļauja no darba autora nav saņemta, tāpēc ka nav bijis iespējams ar viņu sazināties, tomēr uzreiz tiek paredzēta skaidra rīcības shēma, ieteikta

2014.gada 10.novembrī ir atbalstījis KM izstrādāto likumprojektu, un tas iesniegts Saeimai kopā ar lūgumu to atzīt par steidzamu. □

Imants Belogrīvs,
AKKA/LAA Juridiskās nodaļas vadītājs

Grupa „The Sound Poets” pilnā sastāvā — (no kreisās) Undine Balode, Normunds Lukša, Gints Bīmanis, Pēteris Lunde un Jānis Aisurs

Ko vēlas zināt autori un viņu darbu izmantotāji: jautājumi un atbildes

Dziesmas „Māsa upe” mūzikas autors Dons un aranžētājs Kaspars Ansons gādīgi pakļēruši līdzī balvu arī teksta autoram Ingum Bērziņam

Autori vasarā no teātriem maksājums nesaņem

„administrēšanas izdevumi” 10% apmērā no aprēķinātās autoratlīdzības summas. Protams, autors pats var izvēlēties, kam maksāt savas autoratlīdzības administrēšanas izdevumus — teātrim vai AKKA/LAA, kas administrē daudz plašākas autora tiesības — piemēram, to pašu teātra izrāžu izmantošanu raidīšanai televīzijā. Jāskatās arī, vai, noslēdzot

līgumu ar teātri, autors nav jau uzticējis savu darbu publisko izpildījumu administrēt AKKA/LAA.

Autors jautā:

— Vai man katru gadu no jauna jāpārslēdz līgums ar AKKA/LAA?

AKKA/LAA atbild:

— Nē, līgums ir spēkā, ja vien kāda no pusēm nav to laužusi. Taču vēlamies aicināt tos autorus, kas savus līgumus ar AKKA/LAA slēguši vēl deviņdesmitajos gados, tos pārskatīt un aktualizēt, jo nereti autori līgumu slēguši tikai par vienu darbu vai izmantojuma veidu, kas tobrīd atbilda reālajai situācijai, kas tagad jau ir mainījusies. Piemēram, autors bija uzrakstījis lugu, kas tika iestudēta teātrī, — līgums noslēgts par dramatiskiem darbiem, un AKKA/LAA uzticēts administrēt autora dramatiskos darbus publiskajā izpildījumā. Taču tagad autors raksta arī dzejoļus (kas tiek izmantoti kā dziesmu teksti) un stāstus vai, piemēram, tulko literārus darbus. Mūsu praksē bijis gadījums, kad autors pats savu lugu bija tulkojis krievu valodā un teātris to iestudēja gan latviešu, gan krievu trupā. Ja autors vēlas, lai arī citu viņa darbu izmantojumu administrētu AKKA/LAA, esošais līgums būtu jāpapildina — jāuztic AKKA/LAA arī literāro darbu un tulkojumu administrēšana. Autora radītos dramatiskos darbus teātri ne tikai iestudē (publiskais izpildījums, kura administrēšana līgumā ar AKKA/LAA tiek uzticēta vairumā gadījumu), bet izrāde tiek arī filmēta televīzijā (reproducēšanas tiesības), raidīta ēterā (raidīšanas tiesības), retranslēta kabeļtīklos (retranslēšanas tiesības) un skatāma arī internetā (interneta tiesības). Ja autors vēlas par visiem šiem izmantojuma veidiem saņemt autoratlīdzību ar AKKA/LAA starpniecību, līgums būtu jāpapildina, mums uzticot arī šo tiesību veidu administrēšanu. Līgumos, kādus šobrīd piedāvājam mūsu autoriem, visi darbu un izmantojumu veidi ir detalizēti uzskaitīti atbilstoši starptautiskajai praksei. ➡ turpinājums 16.lpp

Autors jautā:

— Manu jauno lugu teātrī rāda jau kopš septembra, joprojām neko neesmu saņēmis. Un vispār kopš jūnija nekādus maksājumus par savām lugām neesmu saņēmis. AKKA/LAA atbild:

— No teātriem iekasētās summas autoriem tiek pārskaitītas nākamajā mēnesī pēc tam, kad nauda ienākusi AKKA/LAA kontā. Ja profesionālā teātra iestudējums, kurā izmantots autora darbs, tiek rādīts, piemēram, septembrī, teātris oktobrī (atbilstoši AKKA/LAA ar teātri noslēgtajiem līgumiem — līdz nākamā mēneša 15.datumam) iesniedz atskaites par iepriekšējā mēnesī notikušo izrāžu biļešu ieņēmumiem, mēs izrakstām rēķinu, kura apmaksas termiņš ir tas pats oktobris, un, ja rēķins tiek laikus apmaksāts, autors atlīdzību var saņemt jau novembra sadalē. Taču jāņem vērā, ka lielie teātri parasti slēdz sezonu jūnijā un jauno sezonu atsāk septembrī. Tātad — vasarā šajos teātros izrāžu nav un darbi netiek izmantoti, kas nozīmē, ka arī autori vasarā no teātriem nekādus maksājumus nesaņem. Ja autora darbi tiek izmantoti amatierteātros, autoratlīdzība

tiek iekasēta (un attiecīgi — pārskaitīta autoriem) divas reizes gadā — par periodu no janvāra līdz jūnijam atskaites amatierteātriem jāiesniedz jūlijā (autori atlīdzību var saņemt augustā), bet par 2.pusgadu — nākamā gada janvārī (autoriem iemaksāto atlīdzību varam izmaksāt februārī). Diemžēl ne visi amatierteātri ievēro atskaitu iesniegšanas termiņus, kas nozīmē, ka ir jātērē papildus resursi un laiks, lai neiesniegtās atskaites pieprasītu, apstrādātu, izrakstītu rēķinus un pēc to apmaksas saņemšanas autoriem izmaksātu jau ar nokavēšanos saņemto autoratlīdzību.

Autors jautā:

— Teātri man saka, ka AKKA/LAA ietur 25% starpniecības maksu, tāpēc man izdevīgāk esot slēgt līgumu bez AKKA/LAA starpniecības. Vai tā ir? AKKA/LAA atbild:

— Vēlreiz atgādinām, ka AKKA/LAA starpniecības maksa par summām, kas iekasētas no teātriem, ir 10%. Autoriem der zināt, ka daži teātri līgumos ar autoru iekļauj punktu, ka par autoratlīdzības aprēķināšanu un izmaksu no autora tiek iekasēti

Autors jautā:

— Esmu mākslinieks un savulaik noslēdzu līgumu ar AKKA/LAA par manu mākslas darbu izmantojuma administrēšanu. Vai saņemšu atlīdzību kā scenogrāfs, ja tagad sadarbojos ar teātriem?

AKKA/LAA atbild:

— AKKA/LAA jaunā licencēšanas sistēma ir aktualizējusi ar māksliniekiem savulaik slēgtu līgumu precizēšanu un papildināšanu, ja autors darbojas teātrī kā scenogrāfs un/vai kostīmu mākslinieks. Agrākajos AKKA/LAA līgumos scenogrāfu un kostīmu mākslinieku darbi netika nošķirti — līgumā autors kā radošo darbu ierakstīja frāzi „vizuāli darbi” vai radošajā profilā norādīja, ka ir „mākslinieks”. Tāpēc lūdzam autorus savus līgumus pārlūkot un sazināties ar AKKA/LAA, lai precizētu, vai nepieciešami kādi papildinājumi; iespējams, būs jāpārslēdz jaunais līgums, kur atsevišķi nošķirti arī kostīmu mākslas un scenogrāfijas darbi, tēlotājas mākslas un lietīšķās mākslas darbi, arī fotogrāfijas.

Autors jautā:

Izdevējs par mana darba atkārtotu izdošanu piedāvā man maksāt 10%

datumu, lai nebūtu piesaistes grāmatas tirdzniecības rezultātiem. Autors var aprēķināt arī konkrētu summu, kādu vēlas saņemt par sava darba atkārtoto izdevumu, un to ierakstīt līgumā, norādot konkrētu autoratlīdzības saņemšanas datumu. Iesakām līgumā iekļaut arī kādas soda sankcijas, ja apgāds autoram atlīdzību nesamaksā laikā.

Autore jautā:

— Esmu uzrakstījusi grāmatu. Vai man jāreģistrējas AKKA/LAA, lai to izdotu un saņemtu autoratlīdzību?

AKKA/LAA atbild:

— Latvijas Autortiesību likums neparedz nekādas īpašas formalitātes autortiesību „piešķiršanai”. Darbu publicēšanas tiesību administrēšanas jomā AKKA/LAA strādā tikai ar atkārtotām publikācijām. Pirmo līgumu par jaunā darba izdošanu autors ar savu izdevēju slēdz pats, AKKA/LAA šajā procesā nav iesaistīta. Autora un izdevēja savstarpēji noslēgtajā līgumā paredzētā atlīdzība netiek maksāta caur AKKA/LAA.

Autors jautā:

— Izdevējs, slēdzot ar mani līgumu par

AKKA/LAA saņems pieteikumu kāda darba izdošanai no cita izdevēja un autors būs uzticējies mums administrēt savu darbu publicēšanas tiesības, mēs izsniegsim licenci šim — citam izdevējam — un iekasēsim autoram pienākošos atlīdzību. Tieši tāda pati situācija var veidoties arī interneta tiesību administrēšanas gadījumā — ja saņemsim pieteikumu no kāda elektronisko grāmatu izdevēja vai portāla un autors būs mums uzticējies administrēt savu darbu izmantošanu internetā, AKKA/LAA šādu licenci izsniegs, nevilus nonākot pretrunā ar paša autora noslēgtajiem līgumiem. Tāpēc aicinām autorus rūpīgi pārskatīt savus noslēgtos līgumus un informēt AKKA/LAA par to saturu — it sevišķi, ja tiesības darbus publicēt un ievietot internetā esat uzticējuši administrēt mums. Lai abi šie līgumi nenonāktu pretrunā, iespējams, ir jāpārtrauc mūsu līgums sadaļā par darbu publicēšanas vai interneta tiesību administrēšanu.

Darbu izmantotājs jautā:

— Kur var uzzināt, vai literāram darbam ir beidzies autortiesību termiņš? Vai ir kāds vienots literāro darbu katalogs, kur var redzēt autortiesību termiņu un organizāciju,

Vokālā grupa „Anima Solla” dzied Ērika Ešenvalda himnu „O salutaris hostia”

Aicinām autorus pārskatīt savus noslēgtos līgumus ar izdevējiem

procentu no katras pārdotās grāmatas vairumtirdzniecības cenas. Atlīdzības piedāvājums, manuprāt, ir smieklīgs un arī nereāls. Varbūt viņi, piemēram, pārdos tikai 5 grāmatas. Vai varat man ieteikt kādu piemērotu risinājumu?

AKKA/LAA atbild:

— Iesakām uzreiz aprēķināt potenciāli saņemamo autoratlīdzību — tādat no apgāda jāpieprasa informācija par iecerēto grāmatas tirāžu un vairumtirdzniecības cenu, lai varētu aprēķināt kopējos apgāda piedāvātos 10%. Šo summu ieraksta līgumā ar konkrētu apmaksas

darba izdošanu, vēlas sev arī darba turpmākās izmantošanas ekskluzīvas tiesības, tai skaitā — arī tiesības uz darba elektronisko publicēšanu. Ko man darīt?

AKKA/LAA atbild:

— Izdevēji arvien biežāk līgumos ar autoriem vēlas paturēt ekskluzīvas tiesības uz visiem turpmākajiem

darba izmantošanas veidiem. Ja autors piekrīt un paraksta šādu līgumu, tas var nonākt pretrunā ar līgumu, ko autors noslēdzis ar AKKA/LAA, uzticot mums administrēt savu literāro darbu turpmākās publicēšanas tiesības un darba izmantošanu internetā. Jo — ja

kas autoru pārstāv?

AKKA/LAA atbild:

— Autortiesības ir spēkā autora dzīves laikā un 70 gadu pēc autora nāves. Tātad katrs darbs jāskatās individuāli — pēc tā autora. AKKA/LAA mājaslapā ir atrodams AKKA/LAA pārstāvēto autoru saraksts, bet konkrētās uzticētās darbu izmantojuma jomas jāprecizē, sazinoties ar AKKA/LAA. □

Sandra Millere,

AKKA/LAA Literāro un dramatisko darbu nodaļas vadītāja

Darbu izmantotājs jautā:

— Kāpēc man ir jāmaksā par fotogrāfijas publicēšanu, ja to man ir iedevis pats autors, piemēram, intervijas ilustrēšanai?

AKKA/LAA atbild:

— Nereti preses pārstāvji, saņemot no intervējamās personas vizuālās mākslas darbu, piemēram — fotogrāfiju, domā, ka līdz ar to ir ieguvuši iespēju publicēt autora darbu bez atlīdzības. Tajā pašā laikā fotogrāfs vēlas un ir tiesīgs saņemt atlīdzību par sava darba publicēšanu, un viņš vērsas AKKA/LAA, pieprasot autoratlīdzību. Atgādinu preses pārstāvjiem, ka, publicējot jebkuru attēlu, ir jānoskaidro tā autors un tas, vai darba autortiesības ir aizsargātas. Ja vizuālās mākslas darbs ir aizsargāts, jāsaņem autora atļauja jeb licence un jāsamaksā autoratlīdzība.

Autors jautā:

— Vēlos reģistrēt savas autortiesības un vizuālās mākslas darbu.

Kinooperators Aleksandrs Demčenko ar pavadoni

kas koncertprogrammu rīkotāju atskaitēs ļauj identificēt norādītos darbus un to autorus un precīzi veikt iekasētās atlīdzības sadali.

Izmantotājs jautā:

— Ja es pie fotogrāfijas lieku norādi: „Publicitātes foto”, „No personiskā arhīva” un tml., vai man ir jāmaksā autoratlīdzība?

AKKA/LAA atbild:

— Publicējot jebkuru attēlu, jānorāda tā nosaukums, autors un tad, ja nepieciešams —

izcelsmes avots. Jēdziens „publicitātes foto” nesatur ziņas par autortiesībām, tas ir attiecināms uz personu vai objektu, kas fiksēts attēlā. Līdz ar to norāde „publicitātes foto” izmantotāju neatbrīvo no autortiesību normu ievērošanas — autora vārda norādi, atļaujas saņemšanas un autoratlīdzības maksāšanas. Bieži pie publicētām fotogrāfijām redzama norāde „No personiskā arhīva”. Te ir viena būtiska nianse — jānoskaidro īpašuma tiesības no autortiesībām. Personai, kuras personīgajā arhīvā atrodas fotogrāfija, pieder

Fotomāksliniekam Jānim Deīnam uz mācības kārdinājums apturēt Vivaldi nevaldāmos runas plūdus

AKKA/LAA atbild:

— Autortiesības uz darbu pieder autoram, un autortiesību piederības apliecināšanai nav nepieciešama reģistrācija, darba speciāla noformēšana vai kādu citu formalitāšu ievērošana. Līdz ar to darbs ir aizsargāts, tiklīdz uzsākts darbs pie tā radīšanas. Autors var noslēgt līgumu ar AKKA/LAA par savu mantisko tiesību pārstāvēšanu. AKKA/LAA līgums gan autoram uzliek par pienākumu mūsu datubāzē reģistrēt muzikālos, audiovizuālos, horeogrāfiskos, dramatiskos un muzikāli dramatiskos darbus; šāda reģistrācija nenozīmē autortiesību „piešķiršanu” vai „apstiprināšanu” — tā nodrošina informāciju,

tikai īpašuma tiesības, bet autortiesības paliek un pieder autoram. Respektīvi, preses pārstāvjiem, publicējot attēlus no personīgajiem arhīviem, arī jārespektē autortiesību normas.

Izmantotājs jautā:

— Ja es „paņemu” attēlu no interneta, kāpēc man par to ir jāmaksā?

AKKA/LAA atbild:

— Ja darbs ir aizsargāts ar autortiesībām — jā, ir jāsaņem autora vai tā pārstāvja atļauja un jāmaksā autoratlīdzība. Arī publikācija internetā ir darba izmantojuma veids, un tas, ka attēli ir brīvi „paņemami”, nozīmē vien to, ka tos var izmantot tikai personiskām

vajadzībām. Līdzko ar autortiesībām aizsargāts darbs tiek pārpublicēts vai vēl citādi izmantots publiskā vidē, ir vajadzīga autora atļauja.

Autors jautā:

— Kur ir robeža, līdz kādai es drīkstu mainīt, „pielabot” vai uzlabot cita autora darbu bez atļaujas?

AKKA/LAA atbild:

— Tādas robežas nav. Par jebkuru autora darba pārveidošanu jebkāda apjomā un kvalitātē ir jāvienojas ar autoru. Darba pārveidošana ir autora neaizskaramas personiskās tiesības, un tikai pats autors var to atļaut vai aizliegt.

Autors jautā:

— Es iedevu savus darbus publicēšanai un tie ir publicēti, bet atlīdzību neesmu saņēmis.

AKKA/LAA atbild:

— Ja autors ir noslēdzis līgumu ar AKKA/LAA un iedevis savus darbus (bet ne pasūtījumu gadījumos) izdevējam, atļaujot tos publicēt jebkurā iespieddarbā, viņam ir jābrīdina izmantotājs, ka tam ir vajadzīga licence no AKKA/LAA. Pamatojoties uz izmantotāja pieteikumu, tiks izsniegta licence un saskaņā ar AKKA/LAA tarifiem aprēķināta atlīdzība. Ja autors grāsās veikt pasūtījuma darbu, piemēram, fotografēt objektus, viņam jānoslēdz ar pasūtītāju savstarpējs līgums par darba izpildi, nosacījumiem un atlīdzību.

Autors jautā:

— Esmu konstatējis, ka viena uzņēmuma projekta ietvaros, interneta vidē, reklāmas nolūkā publicēti manis uzņemti fotoattēli — bez vienošanās un bez atsaucis uz mani kā autoru. Kā man rīkoties, un vai ir iespējams dabūt kompensāciju?

AKKA/LAA atbild:

— Ja autora darbi — fotoattēli — izmantoti bez autora atļaujas un vienošanās par šo darbu izmantojumu, ir noticis gan mantisko, gan personisko autortiesību pārkāpums. Autors var vērsties tieši pie uzņēmuma un vienoties par savu darbu izmantojumu pēc notikušā fakta, autoram ir arī tiesības atsaukt sava darba izmantojumu. Ja vienoties neizdodas, autoram ir tiesības vērsties tiesībsargājošās iestādēs vai pie jurista un sniegt prasību tiesā par savu tiesību aizskaršanu un zaudējumu piedzīšanu. □

Inga Mūrniece,

AKKA/LAA Vizuālo darbu nodaļas vadītāja

Meklējam tiesību īpašniekus!

Autortiesību likumā ir noteikti gadījumi, kādos autora mantiskās tiesības administrē tikai kolektīvi. Tas nozīmē, ka šajos gadījumos AKKA/LAA vāc atbildību par autora darbu izmantošanu neatkarīgi no tā, vai autors ir noslēdzis līgumu ar AKKA/LAA vai nav.

Tikai kolektīvi AKKA/LAA administrē: autoru darbu izmantojumu publiskajā izpildījumā, ja tas notiek izklaides vietās, kafējnicās, veikalos, viesnīcās un citās tamlīdzīgās vietās; darbu publisku patapinājumu (izņemot datorprogrammas, datu bāzes un mākslas darbus); retranslēšanu pa kabeļiem; reproducēšanu personiskai lietošanai jeb tā saukto nesēja atbildību; vizuālās mākslas darbu tālākpārdošanu. Šo iekasēto atbildību reizēm nav iespējams izmaksāt tāpēc, ka biedrībai nav nepieciešamās informācijas par autoru: nav apliecinājuma, ka viņš patiešām radījis izmantoto darbu, nav autora personas koda, deklarētās dzīvesvietas adreses, bankas konta, mantinieku gadījumā — mantošanas apliecības. Saskaņā ar Autortiesību likumu autoratbildību, ko nevar izmaksāt, dēvē par nenoskaidroto atbildību un pēc trim gadiem, ja tiesību īpašnieks tā arī nav atradies, naudu pievieno kārtējai attiecīgajai sadalei un sadala pārējiem autoriem. Pievienojam to autoru izlases sarakstu (28.10.2014.), par kuru darbu izmantojumu AKKA/LAA ir iekasējusi atbildību, taču, trūkstot ziņām par autoru, nevar to izmaksāt. Ja šajā sarakstā pamanāt kāda sev pazīstama cilvēka vārdu, lūdzu, informējiet viņu vai viņa mantiniekus par saņemamo atbildību! □

Kristīne Alksne
Jānis Ange
Janīna Ankipāne
Nikolajs Bogdanovs-Beļskis
Brāļi Laivinieki
Artūrs Breģis
Elita Bukovska
Vilnis Bulavs
Ludmila Bulikina
Sabīne Bērziņa
Viesturs Bērziņš
Ilze Čaunāne
Guntra Drozdova
Ģederts Eliass
S. Enģele
Žanna Evarte
Ērika Ferda
Ēriks Garkulis
Voldemārs Gavēnis
Edgars Gertners
A. Gorohovs
G. Gorskis
Dace Griežīte
Inese Grāvere
Edite Grīnberga
Anrijs Grīnbergs
Raimonds Gusarevs
Lev Gushchin
Ineta Indriksone
Valdis Jancis
Viesturs Jencis
O. Jēgere
Dina Kalniņa
Māris Kalniņš
Toms Kalniņš
Vitālijs Kalvāns
Reinis Kotovs
Eduards Kraucs
Anita Kupriša/Kuprisa
Pauline Kļaviņa
Edgars Ķauķis
Kr. Lapiņš
Mārtiņš Lapiņš
Milda Lasmane
Jānis Lauva
Madara Lesīte
Dina Liepa
Arnolds Lūsis
Ļehs Majevskis
Liene Mackus
Ārija Meidropa
Alberts Melnbārdis
Laimonis Mieriņš
Dairis Muižnieks
Laura Ozola
Māris Ozols
Arnolds Pankoks

Ieva Kolmane,
AKKA/LAA sabiedrisko attiecību speciāliste

Aleksandrs Puškins atradis autortiesību īpašnieku — aranžētāju Kasparu Ansonu

Sergejs Patruševs
Reinis Piziks
Kaspars Podnieks
E. Polis
Vija Polaka
Mārtiņš Puķe
Edijs Pālens
Brigita Ritmane
Andrejs Rudzītis
Oļegs Rudņevs
Līga Rundāne
Herberts Ernests Siliņš
Ārijs Skride
Burghards Sosārs
Margarita Stradiņa
Ivonna Straume
Dinārs Stundiņš
Linda Tiļčika
Renalds Trakims
Ernests Treimanis
Eiženija Turkina
Andris Upenieks
Edgars Vanags
R. Vendiņš
Vjačeslavs Verbins
Vita Viksna
Visvaldis Ziediņš
Silvija Zvejniece
Zane Zvirgzdiņa

CISAC mediju darbu tehniskā komisija

No 2014.gada 19.novembra līdz 27.novembrim kopā ar AKKA/LAA izpilddirektora vietnieci Anitu Sosnovsku un AKKA/LAA Juridiskās nodaļas vadītāju Imantu Belogrīvu piedalījāties ikgadējā Starptautiskās Autoru un komponistu biedrību konfederācijas (CISAC) rīkotajā mediju tehniskajā komisijā, kas bija sasaukta Honkongā.

Komisijas divās darba dienās īpaša uzmanība tika veltīta televīzijas pakalpojumu sniedzēju multiteritoriālai licencēšanai. Lielbritānijas autoru organizācijas PRS pārstāvis Endijs Herovers (*Andy Harrower*) dalījās savas valsts pieredzē, licencējot visā pasaulē televīzijas kanālu *BBC Worldwide*. Jānorāda, ka *BBC* ir pasaulē senākā sabiedriskā raidorganizācija ar daudzām pašu veidotām radio un televīzijas programmām un vislielāko kopējo darbinieku skaitu — 23 000.

Arī citās valstīs aktuāls ir jautājums par retranslēšanas tiesību administrēšanu tādiem televīzijas kanāliem, kuri tiek izplatīti ar satelīta platformu starpniecību no citu valstu teritorijām. Par aktuālo savas valsts tiesvedības pieredzi runāja Norvēģijas autoru organizācijas *TONO* pārstāve. Ņemot vērā, ka par identisku pakalpojumu sniegšanu bez licences un nemaksājot autoriem likumīgu atbildību, AKKA/LAA ir uzsākusi tiesvedību pret vienu no lielākajiem digitālās satelīttelevīzijas pakalpojumu sniedzējiem Latvijā — *Viasat*, kolēģu pieredze mums bija īpaši noderīga. Jānorāda, ka *Viasat* ir daļa no lielākās mediju grupas Skandināvijā un Baltijas reģionā — *Modern Times Group* (*MTG*), kurā ietilpst arī Latvijas komerctelevisiju kanāli TV3, 3+, TV6, LNT, TV5, K2 un *Radio Star FM*. Nēderlandes autoru organizācijas *BumaStemra* pārstāve analizēja Eiropas Savienības tiesas pēdējo gadu aktuālās lietas, kurās tiesa skaidro terminu „publika” un „jauna publika” saturu. Dānijas autoru organizācijas *KODA* juriskonsults Kaspers Halkīrs (*Kasper Halkier*) aplūkoja Eiropas Savienības tiesas spriedumus divās lietās, kas noveduši pie tā, ka hipersaišu lietošanā patlaban Eiropas Kopienas teritorijā autortiesības faktiski netiek aizsargātas. Jāatzīst, ka Eiropas valstu likumdošana netiek līdzī strauji augošajam dažādu jaunu digitālu pakalpojumu piedāvājumam, — jau tagad ir virkne interneta lapu, kas tirgo reklāmu un piesaista

Gleznotājam Kristapam Zariņam — Autortiesību bezgalības balva ar Vivaldi pirkstu nospiedumiem

apmeklētājus tā, ka izmanto citu interneta lapu veidotāju darbu. Proti, viss jaunās lapas saturs ir tikai un vienīgi hipersaišu norādes uz, piemēram, radio stacijām, kuras tiešsaistē piedāvā iespēju klausīties dažādu žanru mūziku. Jaunās lapas īpašnieks faktiski gūst reklāmas ieņēmumus no mūzikas atskaņošanas savā lapā, taču licence hipersaišu izvietošanai vairs nav nepieciešama, jo sākotnējais saturs jau reiz esot licencēts izmantošanai internetā. Eiropas Savienības tiesa uzskatīja, ka šādos gadījumos autoru darbi netiekot piedāvāti *jaunai publikai*. Faktiski šajā gadījumā tiesa ir rīkojusies kā likumdevējs. Šāda tiesas sniegta jēdziena „jauna publika” interpretācija neņem vērā trešo pušu gūto tiešo finansiālo labumu no autoru darbu izmantošanas un faktiski ir pretrunā ar starptautisko līgumu un ES direktīvu regulējumu. Tāpat tiek pārkāptas konkurences tiesību normas, jo vienā

Interneta vietnes gūst reklāmas ieņēmumus no mūzikas atskaņošanas savās lapās

gadījumā mājaslapas veidotājam par mūzikas izmantošanu ir jāmaksā, savukārt otrā par tās pašas mūzikas piedāvāšanu citiem klausītājiem, izrādās, nav. Ceram, ka tuvākajā laikā šīs tiesas viedoklis tiks pārskatīts. Vācijas autoru organizācijas *GEMA* pārstāvis informēja par tiesvedību gaitas aktualitātēm divās tiesu lietās pret kompānijai *Google* piederošo video koplietošanas tiešsaistes sociālā tīkla tīmekļa vietni *YouTube*, kurā apmeklētāji var skatīties un brīvi ievietot dažādus video formāta failus. □

Ance Krastiņa,
AKKA/LAA Raidorganizāciju nodaļas vadītāja

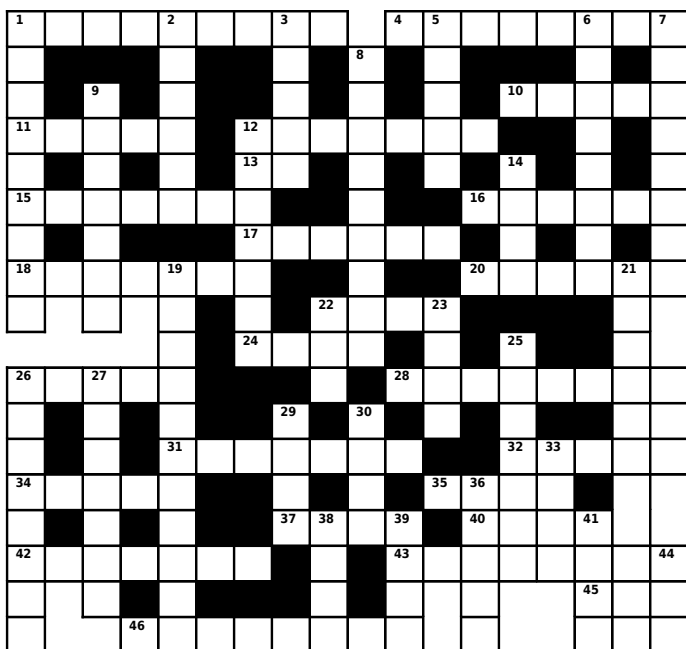
Melnbaltās draudzenes

Iepriekšējā „AKKA/LAA Ziņu” numurā publicēto krustvārdu miklu atminēja un balvu izlozē ieguva Zigurds Beinerts, kas saņēma Bīla Braisona grāmatu „Īsti stāsti gandrīz par visu” (apgāds „Zvaigzne ABC”), Andra Gaigala („Lielākie un labākie”, oriģināls: Brian Williams, „The Biggest and the Best”, apgāds „Zvaigzne ABC”) un Ieva Krūmiņa („CILVĒKI, zemes un valstis” (apgāds „Zvaigzne ABC”). Sveicam laimētājus!

Aleksandrs Puškins
kā neredzamais rakstnieks

Atminētajā krustvārdu miklā saskaitiet „i” burtus un ar norādi „Krustvārdu mikla” skaitli kopā ar vārdu, uzvārdu un tālruna numuru līdz 2015. gada 30. janvārim sūtiet uz info@akka-laa.lv vai aizpildītu kuponu — uz AKKA/LAA, A. Čaka iela 97, Rīga, LV-1011. Vēstules, kurās būs norādīts pareizs „i” burtu skaits, piedalīsies izlozē, kur trīs no sūtītājiem saņems balvu — vērtīgu grāmatu.

Iepriekšējā biļetena „AKKA/LAA Ziņas Nr.39” krustvārdu miklas atminējums

Horizontāli. ⇄

1. Garūta. 4. Tvirts. 10. Meti. 11. Marimba. 12. Riet. 13. Eskimosi. 17. Naivists. 22. Īstas. 24. Īdens. 25. Izdot. 26. Asonanse. 31. Tolstojs. 35. Mia. 36. Hādroks. 37. Izskanās. 38. Saskija. 39. Skaists.

Vertikāli. ⇅

1. Genesis. 2. Relikti. 3. Tremolo. 5. Vivaldi. 6. Refrēni. 7. Sacerēt. 8. Sproģis. 9. Iemaina. 13. Eliza. 14. Kreda. 15. Maskas. 16. Silis. 18. Asaro. 19. Veils. 20. Sadko. 21. Sutas. 23. Te. 27. Sonātes. 28. Niedres. 29. Nodokļi. 30. Emisija. 31. Tašisms. 32. Leksika. 33. Tīmanis. 34. Jubalts.

Pareizā atbilde: „T” burtu skaits atminētajā miklā — 14

Horizontāli. ⇄

- Latviešu kantrī mūzikas grupa, kas 2014. gadā sniedza jubilejas koncertu „Man pieder tas, ko sauc par laimi”.
- Latviešu mūzikas grupa, kuras sastāvā 30 gadu jubilejas koncertos piedalās trīs Aigari.
- Īsas uzrunas.
- Apāļas formas cilns vai glezna.
- Materiāls, no kā kalts Raiņa pieminekļi Esplanādē.
- Papirusa laivas, ar kurām Tūrs Heijerdāls mēģināja šķērsot Atlantijas okeānu.
- Latviešu baletdejotāju ģimene — Aivars, Gunta, Elza ...
- Vaboles, kas bojā ērģeles.
- Iestudējums Dailes teātra Kamerzālē „Biedre ...”.
- Maikla Dogertija skaņdarbs „... Falls”, ko koncertā atskaņoja Profesionālais pūtēju orķestris „Rīga”.
- Latviešu dziedātājs, atgriežoties no koncertēšanas, piedzīvojis gaisā insultu un infarktu.
- Latvijas slāgeraptaujas 2014. gada finālā par labāko grupu izvēlēta „... un es”.
- Dzīvnieks kādas Rīgas kinogalerijas nosaukumā.
- Sens rokraksts.
- Grafiskas zīmes nošu sistēmā, kas nosaka skaņu augstumu un nosaukumus linijkopās.
- Savstarpējas vienošanās.
- Senākā indiešu literatūra.
- Franču rakstnieks, mākslas kritiķis, 35 sējumu grāmatas „Enciklopēdija” galvenais redaktors.
- Kristīgo kultu rituāls — nobeiguma vārds, kas nozīmē: lai notiek tā.
- Igo iedziedāta dziesma „... tvērējs” (vārdu autors Valdis Grēviņš).
- Raksturīga smarža.
- Eiropas mitoloģijā — cilvēkiem labvēlīgs feju karalis.
- Māksla polemizēt.
- Ivo Fomina komponēta un iedziedāta dziesma ar Guntara Rača vārdiem „Nekas ... nebeidzas”.
- Zinātne par skaistumu, mākslu un daiļradi.

Vertikāli. ⇅

- Lidzeni plūstošs, dziedāošs skanējums balsij, mūzikas instrumentam.
- Neatliekama, steidzama.
- Latvijas Nacionālā teātra režisores vārds.
- Latviešu rakstnieks (1887—1970), lugas „Spartaks” autors.
- Atzinumi, ko bez pierādījuma pieņem par pareiziem.
- Tēls Džuzepes Verdi operā „Nabuko”.
- Cilvēks, kas dedzīgi nododas kādam darbam.
- Jāzepa Vītola memoriālais muzejs.
- Monumentāli dekoratīvas glezniecības paveids, kur izmantoti tikai vienas krāsas gaišāki un tumšāki toņi.
- Kristīnes Opolais titulloma Pučīni operas pirmizrādē (2014) Ņujorkas Metropolitēna operā.
- Tāds, kas dziļi aizskar, sagādājot negodu.
- Gistava Flobēra Bovari kundzes lomas izpildītāja Dailes teātra izrādē.
- Liela antilope.
- „Prāta vētras” dziesma „Starp ...”.
- Personas vārds kādā Čārlza Dikensa romāna nosaukumā.
- Smaga, metāliska skanējuma mūsdienu mūzikas žanrs.
- Angļu teologa un rakstnieka Fullera Tomasa (1608—1661) aforisms: „Labāk, lai ir vista ... , nekā ola šodien.”
- Īpaša pieskaršanās taustiņiem klavierspēlē.
- Balvas „Leģendārs mūžs mākslā 2014” ieguvēja.
- Tēlotājmākslas darbā attēlot mazāk apgaismotas ķermeņa vietas.
- Grupas „Tumsa” izpildīta dziesma „Nošauj mani ... ”, komponists un vārdu autors Mārtiņš Freimanis.
- Helēnas Grāntas romāns „Spēle ar ... ” (apgāds „Zvaigzne ABC”).
- Ļoti veca.
- Secīga kā nomaņa, aizstāšana.
- Dziesma „Cik tie bērni ātri gan ... ” Dailes teātra aktieru izpildījumā, komponists Uldis Marhilēvičs, Māras Zālītes vārdi.

Jura Sosnovska krustvārdu mikla

Pateicamies visiem, kas iesaistījās miklas minēšanā, un vēlam veiksmi turpmāk!

Atbildes kupons

Vārds:

Uzvārds:

Tālrunis:

“i” burtu skaits: